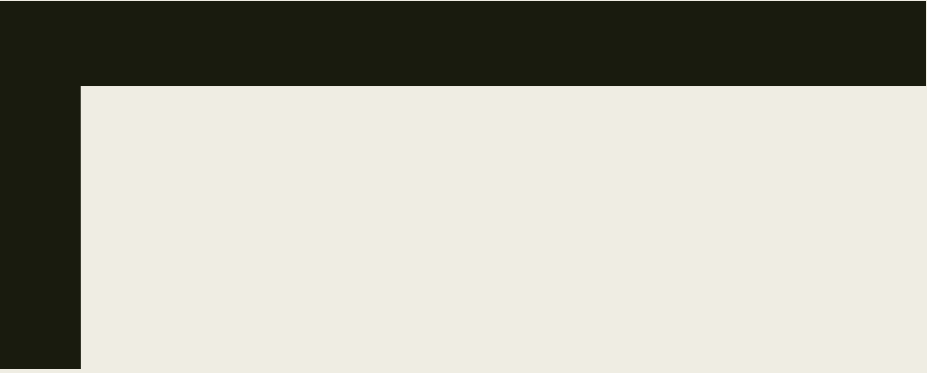

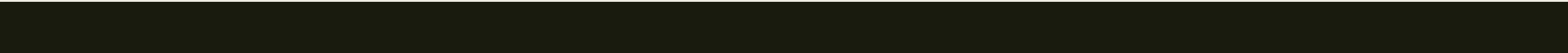
HISTORIA JĘZYKA POLSKIEGO

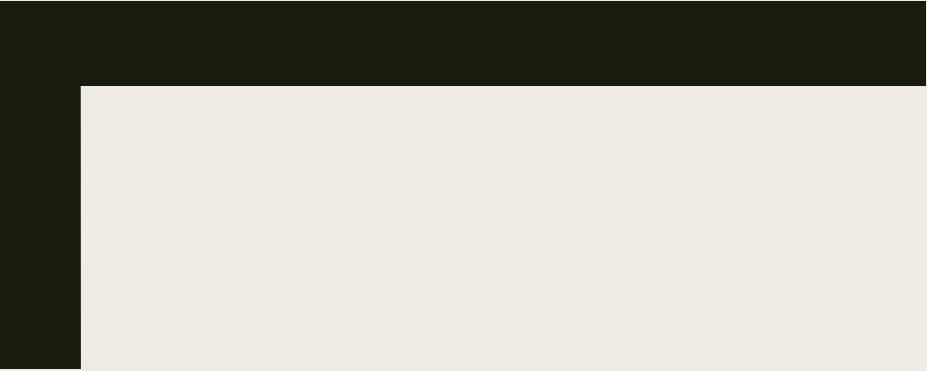
Amelia Burniak

W piątym i czwartym tysiącleciu p.n.e., między Europą Środkową, a Azją Centralną żyły plemiona mówiące językiem, po którym nie zostały żadne ślady w piśmie. Język ten nazywamy praindoeuropejskim.

Język praindoeuropejski

Język polski wywodzi się z języka **praindoeuropejskiego** i powstał z **zachodniego wariantu języka prasłowiańskiego**, z dialektu lechickiego.

Okresy rozwoju polszczyzny

Historycy języka polskiego wyróżniają cztery okresy rozwoju polszczyzny:

- staropolski – między czasami najdawniejszymi, a początkiem wieku XVI
- średniopolski - od wieku XVI do drugiej połowy wieku XVIII
- nowopolski – do 1939 r.
- współczesny - po 1939 r.

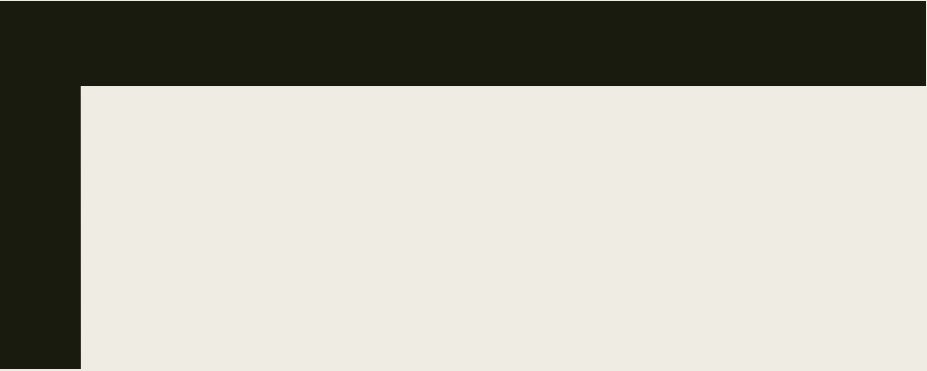
Zenon Klemensiewicz (polski językoznawca)

Pierwsze polskie wyrazy zanotowane w średniowiecznych łacińskich dokumentach były imionami oraz nazwami geograficznymi. W średniowiecznej Europie międzynarodowym językiem literackim, urzędniczo-dyplomatycznym oraz naukowym była łacina. Twórcami było przeważnie duchowieństwo. W języku tym zapisywano wszystkie dokumenty i kroniki. Z czasem mnisi zajęli się także tematyką świecką. Język polski coraz częściej pojawiał się w tekstach dokumentów dyplomatycznych, dotyczących własności oraz lokacji miast.

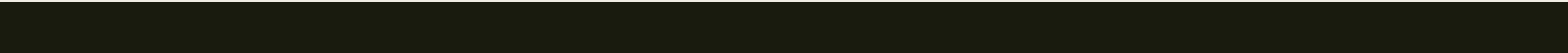
Najstarsze zdanie w języku polskim

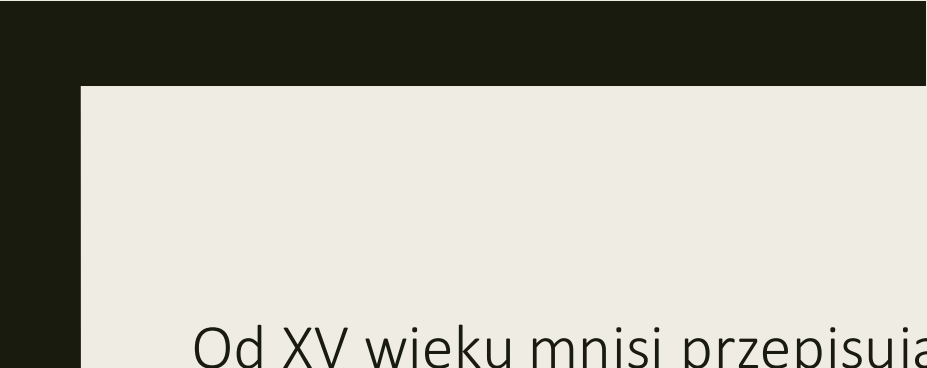
Najstarsze zdanie w języku staropolskim *Day, ut ia pobrusa, a ti poziwai* zapisano w 1270 roku na karcie 24. Księgi henrykowskiej. Można je przetłumaczyć jako: Daj, ac ja pobruszę, a ty poczywaj, co współcześnie oznacza: Daj, niech ja pomieję, a ty odpoczywaj.

W 1285 na zjeździe w Łęczycy postanowiono o używaniu języka polskiego obok łaciny w szkołach katedralnych i klasztorach.

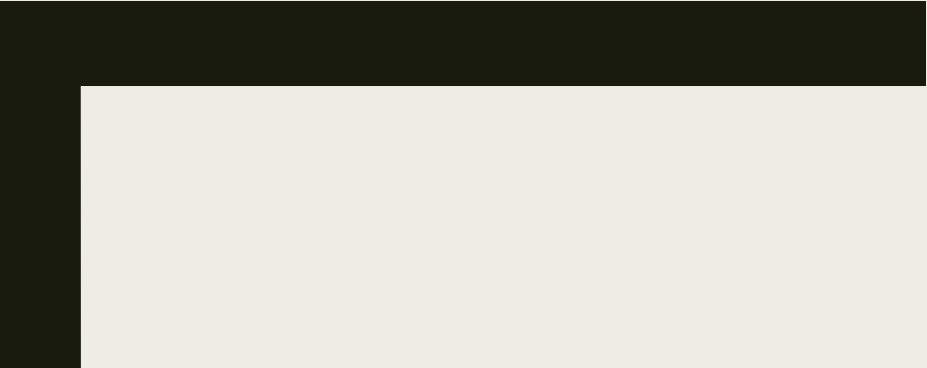
Zjazd w Łęczycy

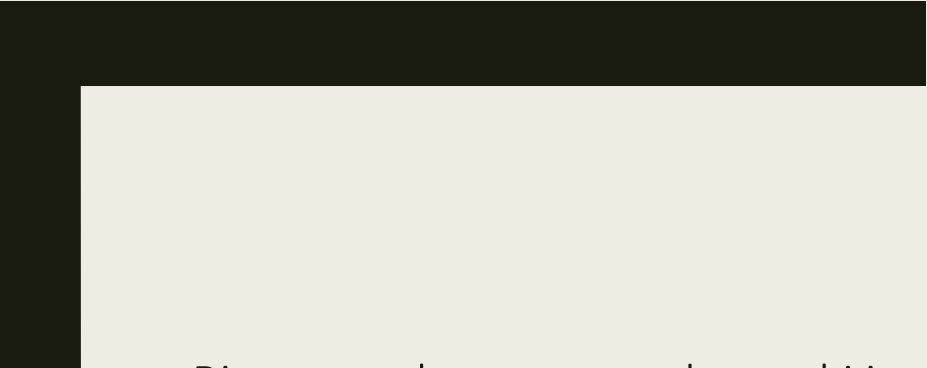
Od XV wieku mnisi przepisujący łacińskie teksty w skryptoriach dla ułatwienia sobie pracy zbierali lokalne słownictwo polskie dopisując je w przepisywanych ręcznie manuskryptach. Pod koniec średniowiecza powstało kilka tego typu słowników.

Najstarszy druk w języku polskim ukazał się w 1475 roku we Wrocławiu – 35 lat po wynalezieniu druku przez Jana Gutenberga. Były to trzy modlitwy katolickie „Ojcze nasz”, „Zdrowaś Mario” oraz „Wierzę w Boga”.

Pierwsze elementarze do nauki języka polskiego pojawiają się już w pierwszej połowie XVI wieku. Pierwszym zachowanym elementarzem polskim są "Polskie książeczki wielmi potrzebne ku uczeniu się polskiego..." wydrukowane przez Hieronima Wietora w Krakowie w roku 1539.

